

A ZÖLDMETSZÉS HATÁSA MEGGYFAJTÁK TERMŐRÉSZEK KÉPZÉSÉRE

IRINYINÉ OLÁH Katalin – CSABAI Judit – KOSZTYUNÉ KRAJNYÁK Edit – SZABÓ Béla –
KOVÁCS Dávid

Nyíregyházi Egyetem, Műszaki és Agrártudományi Intézet, 4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.
olah.katalin@nye.hu

<https://doi.org/10.71066/FTTMK.1.11>

Bevezetés

A metszés célja a gyümölcsstermő növények termőegyensúlyának fenntartása. Míg korábban a fásmetészt részesítették előnyben, napjainkban felértékelődik a különböző zöldmetszési módok alkalmazása. A helyes időben és mértékben végzett zöldmetszés – javítva a fa koronájának kedvező fényellátását – pozitív hatást gyakorol a termés színeződésére és érésére, a vesszők és rügyek beérésére, illetve a virágrügy és termőrész képződésre és így a következő év termésmennyiségére is. Meggyel beállított kísérletünkben arra kerestünk választ, hogy a különböző termőrész képzéssel rendelkező meggyfajták miképpen reagálnak a termésbetakarítás után elvégzett zöldmetszésre (hajtásválogatásra és hajtásvisszacspésre). Vizsgáltuk a kísérlet fajtáinak termőrészképzési sajátosságait, valamint a metszés hatását a termőrészek összetételére és mennyiségére.

Irodalmi áttekintés

A csonthéjas gyümölcsfajoknak, így a meggynek is különálló virág- és hajtásrügyei vannak, vegyesrügyeik nincsenek. A meggy esetében a magános rügyállás gyakori, de nem kizárt, hogy egy rügyalapon virág- és hajtásrügy is van. Virágrügyeik mindig a vesszők oldalán alakulnak ki. Az éves vesszők oldalrügyei a meggyfákon nagy gyakorisággal virágrügyek, amikor ez túlzott mértékű, a felkopaszodás elkerülhetetlen. A virágrügyekből virág fejlődik, melyből termékenyülést követően termés lesz, a hajtásrügyből hajtás képződik (Sipos, 2009).

A meggy esetében négy termőrést különböztetünk meg, melyek a termőnyárs, bokrétás termőnyárs, középhosszú és hosszú termővessző. Termőnyársnak azokat a rövid, 2-10 cm-es vesszőket nevezzük, amelyeknek oldalán virág- és hajtásrügyek helyezkednek el. A bokrétás termőnyárs szintén rövid termőrész, melyre az jellemző, hogy néhány centiméter hosszú, a csúcson található rügyek közül a középső karcsú, vékony hajtásrügy, a többi pedig virágrügy. A termőnyárs hajtása több évig is bokrétás termőnyársra alakulhat. Az idősebb 4-5 éves alappal rendelkező bokrétás termőnyárs virágrügyei számban és fejlettségben is csököttebbek, mint a fiatalabbak, ezért ezeket vagy távolítsuk el, vagy kényszeríthetjük a fát termőgally-iffjítással erősebb hajtásképzésre (Sipos, 2009). Megfogalmazható, hogy ha nagy a bokrétás termőnyársak fán belüli sűrűsége, úgy általában a vesszők is harmonikus virágzást produkálnak. Viszont, ha elmarad a nyársképződés, teljes mértékben a vesszők virágai veszik át a terméshordozás szerepét (Gonda, 2010). A középhosszú termővessző 20-40 cm hosszúságú, a hosszú termővessző 40 cm-től hosszabb, oldalukon virág és hajtásrügyek is előfordulhatnak. A Pándy és a Cigánymeggy fajták esetében a vesszőn található oldalrügyek többnyire virágrügyek, hajtásrügy csak elvétve fordul elő, viszont a csúcsrügyük mindig hajtásrügy. Ebből kifolyólag a vesszőik gyorsan felkopaszodnak (Sipos, 2009; Gonda-Vaszily, 2014). Fiatal korban a rövid termővesszők (bokrétás termőnyárs, termőnyárs) mellett a középhosszú vesszőknek is szerepe van a terméshozásban. Ezek rendszeres erős metszéssel termőkorban is megtarthatók (G. Tóth, 2001). A korona habitusa szoros összefüggést mutat a termővesszők típusával és megoszlásával (Soltész, 2004). G. Tóth (2001) négyféle meggy koronaalakot különböztet meg. A feltörő kúp alakú koronát nevelő fák, az ún. „cseresznye” habitusúak erős központi tengellyel rendelkeznek (Érdi nagygyümölcsű, Meteor korai). Ezek termőrész előfordulás és megújulása a cseresznyéhez hasonló (G. Tóth, 2001). A hosszú termővesszőt nagy arányban nevelő fajták szétterülő koronájúak és lecsüngő gallyazatúak (Soltész, 2004). A hazai meggyfajtákra a sátorozó,

szétterülő gömb és a lecsüngő gömb alakú korona jellemző, melyek lehajló, fokozottan elágazódó, csüngő, felkopaszodásra (ostorosodásra) hajlamos ágrendszerrel rendelkeznek (Mohácsy et al., 1968; G. Tóth, 2001). A gyümölcsfélék közül az ostorosodás meggyre jellemző tulajdonság, mely a hosszú vesszők sorozatos felkopaszodása révén alakul ki. Ezeknek az ostoroknak csak a végén találunk termésképzésre alkalmas rügyeket, a képlet többi része teljesen kopasz. A felkopaszodási hajlam fajtától is függ, de befolyásolja a metszés hiánya és az abból adódó kedvezőtlen fényviszonyok (Gonda-Vaszily, 2014). A csonthéjas gyümölcsfajok esetében különösen jelentős, hogy a napfény minél nagyobb felületen érje a korona belsejét. Ezáltal lelassul a felkopaszodás, megfelelő mennyiségű termőrész képződik a korona külső és belső felületén egyaránt. Meggyen – mivel rügyei csak 1 évig élnek – ha a termőgallyak, vagy a vázágak felkopaszodnak, újabb hajtásnövekedést csak erős metszéssel érhetünk el (Pór-Fabula, 1982), melyre kiváló regenerálódó képességének köszönhetően jól reagál (Gonda-Vaszily, 2014). Ritkító metszéssel az ostorképződés megelőzhető vagy mérsékelhető (G. Tóth, 2001). A felkopaszodás mértékét az alanyhasználat is befolyásolja. Sajmeggy alany használata esetén a regenerációs képesség javul, ezzel csökken a felkopaszodás mértéke (Gonda, 2008).

A termővesszők típusa és aránya határozza meg a fák termőkorai metszését. A középhosszú és hosszú termővesszővel bővelkedő fajták (ilyen például a Cigánymeggy és a Schattenmorelle) évenkénti erős és rendszeres metszést igényelnek. Az azonos arányú rövid és középhosszú termőrész képzéssel jellemezhető fajták esetében, mint az Érdi jubileum, a Kántorjánosi, a Korai pipacsmeggy, az Újfehértói fürtös és a Pándy meggy két évenkénti metszésről kell gondoskodni. A bokrétás termőnyársak és termőnyársak túlsúlya három évenkénti metszést tesz indokolttá. Így érdemes metszeni például a Csengődi, a Meteor korai, Érdi nagygyümölcsű, Oblacsinszka fajtákat. Azon meggyfajták esetében, ahol a fiatal fák a rövid, az idősebb fák a hosszú termőrészek nagyobb aránya figyelhető meg évenkénti rendszeres erős metszést kell alkalmazni (Gonda, 2004).

A metszés célja a gyümölcstermő növény termőegyensúlyi állapotban tartása, azaz a növekedési és termésképzési folyamatok összhangjának kialakítása. Ennek eredményeként a fa mennyiségben és minőségben is a legjobb termést adja. A soha nem metszett fa is valamilyen egyensúlyba kerül a környezetével, ez az állapot azonban nem felel meg termesztési céljainknak (Gerhard, 1996). A metszetlen korona termőegyensúlya (a fény hiánya miatt) megbomlik, mely fejletlen hajtások képződését vagy a termőrészek túlzó jelenlétét eredményezi a korona belsejében. Mind a fás-, mind a zöldmetszéssel egyrészt elhárítjuk, másrészt pedig késleltetjük a kedvezőtlen folyamatot (Czáka-Valló, 2024).

A tenyészidőben végzett metszést zöldmetszésnek nevezzük. A szakemberek véleménye megoszol a zöldmetszést illetően, mivel a beavatkozással a gyümölcstermő növény asszimilációs felületét csökkentjük. Megzavarhatjuk a rügyképződést, a következő évi termésképzés alapját. A megfelelő időben és mértékben végzett zöldmetszésnek helye van a termesztéstechnológiában. Kísérletek igazolják, hogy meggy és cseresznyeültetvényekben közvetlenül a szüretet követő időszakban végzett zöldmetszés hatására nőtt a virágrügyek száma és a termés mennyisége (Soltész, 2004). Többféle zöldmetszési eljárás alkalmazható. Az alakító zöldmetszés során a vezérhajtásokkal versengő konkurensokat távolítjuk el, melynek eredménye, hogy a fa asszimilációs energiáját a koronaalakulásra kedvezően csoportosítjuk át (Brunner, 1991). A koronafenntartó zöldmetszés célja elsősorban, hogy napfénytől átjárhatóbbá, szellősebbé tegyük a koronát. Ennek eredményeként jól beérik a hajtás és rajta a szemek (rügyek), színesebb és ízesebb lesz a gyümölcs. Nyár végén sokkal erőteljesebb a sebgógyulás, mint a kora tavaszi fásmetészek idején, tehát növényvédelmi szempontból is előnyös (Czáka-Valló, 2024).

Zöldmetszési eljárás a hajtásválogatás, mely erőteljes zöldmetszési beavatkozás. Ezzel a művelettel a fölösleges hajtásokat többől eltávolítjuk. Alkalmazhatjuk a korona kialakítása során és termőkorban egyaránt. Koronaalakításkor eltávolíthatjuk fiatal fáink fő- és oldalvezérhajtásainak konkurensait, az ikerhajtások egyikét, a korona belsejébe növe, egymást keresztező, sűrűsítő hajtásokat. A termőkorú fa nyár végi hajtásválogatásának fő célja a szellős, napsütötte lombkorona kialakítása, a vesszőbeérés elősegítése, a gyümölcs színeződésének és érésének optimalizálása. A nyár végi hajtásválogatást július végén, augusztusban végezzük,

amikor a hajtások rendszerint félfás állapotban vannak és a rajtuk lévő szemek már nem hajtának ki a tenyészidőben. A hajtásválogatáskor a beteg, sérült, kedvezőtlen helyzetű, egymást keresztező és a korona belseje felé növe hajtások közül válogassunk. A fattyúhajtások többször történő eltávolítása nem javasolt, érdemes azokat levélkoszorúra metszeni (Gonda, 2016; Czák-Valló, 2024).

Az erőteljes növekedésű és sűrű koronájú fák alakító és termőkori fenntartó metszése során hasznosíthatjuk a hajtásvisszacspés (princirozás) hatását. A beavatkozással hat-nyolc levélre csökkentjük a hajtásokat, ezzel a hajtástenyésző csúcsot is eltávolítjuk. A júliusi visszametszés hatására a végálló és az alatta lévő egy-két szemből másodrendű hajtásokat kapunk, melyek nem sűrítik a koronát. Az alsó helyzetű szemek nagy valószínűséggel termőrégyekké alakulnak. A pincirozott hajtás környezetében az újabb hajtások képződése csökken (Czák-Valló, 2024).

A levélkoszorúra metszés egy olyan metszésmód, más néven Lorette-metszés, amely során egy-egy rendszerint függőlegesen álló hajtás túl erős növekedése miatt nem kívánatos, de többször történő eltávolítás hiányt keltene a koronában. Az ilyen hajtásokat nem többször vágjuk ki, hanem a hajtásalapra, az ott elhelyezkedő fejletlen szemekre, illetve az őket ölelő levélkoszorúra metsszük vissza. A szemekből jövőre a vízszinteshez közeli, gyenge termőjellegű hajtások fejlődnek. Ezt a beavatkozást július végén, augusztus elején végezzük (Czák-Valló, 2024).

A legkevésbé ártalmas és jelentős metszési beavatkozás a vitorla visszacsipése, mely a hajtáscsúcs megsértése nélkül a növekvő hajtás csúcsi részén lévő levelek kurtításából áll. Célja a hajtásnövekedés késleltetése.

Anyag és módszer

A vizsgálatainkat 2022-ben végeztük egy baktalórántházai gyümölcsültetvényben, melyben meggyen kívül cseresznyét és szilvát is termesztettek. A vizsgálat tárgyát képező meggyültetvény 2014-es telepítésű, benne 7 éves termőre fordult fakkal. A sor- és tőtávolság 7x4 méter. A kialakított koronaforma szabadorsó, 80-90 cm-es törzsmagassággal. A fák rendszeres, rügpattanás utáni fasmetszésben részesülnek.

A vizsgálatba három meggyfajtát vontunk be, az Éva, a Petri és a Kántorjánosi 3 fajtákat. Az Éva Szőke Ferenc által szelektált 2007-től államilag elismert fajta. Termésmennyiségben a legbővebben termő fajták közé sorolható. Gyümölcse középnagy, gömbölyded, felülről kissé nyomott. Héja sötétpiros és fényes, húsa kemény, mérsékelten festőlevű. Íze kissé savas, cukortartalma kisebb, mint az Újfehértói fürtösé. Friss fogyasztásra, ipari feldolgozásra és gyorsfagyasztásra alkalmas. Érési ideje július eleje. Fája erős növekedési hajlamú, koronája felfelé törő, felső kétharmadánál a vázágak kifelé hajlanak. Felkopaszodásra kevésbé hajlamos, mint az Újfehértói fürtös, vesszői idősebb korban lecsüngők, ostorosabb hajlamúak. Rendszeres ritkító és mérsékelt ifjító metszést igényel (Szabó et al. 2008; Szabó, 2014).

A Petri szintén Szőke Ferenc szelekciós nemesítő munkájának az eredménye. 2007-ben kapott állami elismerést. Bőtermő fajta, gyümölcse középnagy, kissé lapított gömb alakú. Héjának színe fénylő, bordópiros. A húsa kemény, mérsékelten festőlevű. Íze harmonikusan savas, édes. Frissfogyasztásra, iparifeldolgozásra és gyorsfagyasztásra kiválóan alkalmas. Július elején érik. A fája közép-erős növekedésű, kissé felfelé törő, majd szétterülő gömb koronát nevel. A növekedése termőkori kiegyenlített, koronája ritkítást igényel. Kiemelkedően jó az elágazási képessége, felkopaszodásra nem hajlamos. Termőrész-berakódottságának hajlama kiváló, vesszői teljes hosszukban berakódnak virágrügyekkel (Szabó et al. 2008; Szabó, 2014).

A Kántorjánosi 3 1994-ben elismert tájfajta, Szabó Tibor szelekciós nemesítésének eredménye. Gyümölcse középnagy, alakja kissé nyomott gömb, színe bordópiros, húsa piros, közepesen festőlevű, kemény, repedésre kevésbé hajlamos. Magas a titrálható savtartalma, ami erőteljes ízt eredményez. Friss fogyasztásra, feldolgozásra és gyorsfagyasztásra alkalmas. A fajta közép-erős, erős növekedésű fát nevel. Koronája szétterülő emiatt fája alacsony. Kopaszodásra hajlamos, ezért a korona rendszeres metszése javasolt, mely nagyrészt a vesszők megfelelő mértékű ritkításából áll. Ezzel megakadályozzuk a kopaszodást és egyúttal növeljük a gyümölcsméretet

és a hozamot. Lecsüngő vesszői jó elágazási hajlamúak, virágrügyekkel jól berakódottak (Szabó et al. 2008; G. Tóth, 2001; Szabó, 2014).

2021 tavaszán a három vizsgált meggyfajtából fajtánként 10 darab, hasonló habitusú és fejlettségű (erősségű) fát választottunk ki egymás közelében. A fajtánként kiválasztott 10 fából ötöt kezeltünk, ötöt pedig kontrollként hagytunk meg. A kontroll és a kezelt fák 2021. tavaszán egységesen fás metszésben részesültek. 2022-ben viszont mindkét állománynál (kontroll és kezelt) elmaradt a tavaszi fás metszés. A kezelt fák 2021. augusztus 21-én és 26-án végeztük el a zöldmetszést, mely során elsőként a sérült, beteg részeket távolítottuk el, majd a függőleges víz- és fattyúhajtásokat rövid csonkra való metszéssel. A zöldmetszéskor arra törekedtünk, hogy a koronát ritkítsuk, a vázágemeleteket szabadabbá tegyük, azokat jól elkülönítsük egymástól. A Kántorjánosi fajtánál külön figyelmet szenteltünk arra, hogy a felkopaszodott vesszőket visszametszzük. Az egyik Éva fánál kissé erőteljesebb beavatkozásra volt szükség, mivel egy erősen felfelé törő, a központi tengellyel konkuráló ágat kellett eltávolítanunk. A metszéssel nyitottabbá, szabadabbá és fény által jobban átjárhatóbbá sikerült tenni a gyümölcsfák koronáját. Kézi metszőollóval végeztük a metszést, az idősebb gallyakat pedig ágvágó ollóval távolítottuk el. A kontroll fákat augusztusi metszésben nem részesítettük.

2022. április 22-én végeztük el a termőrészek felmérését, a fajtánként nyári metszésben részesült és a kontrollként kijelölt 5-5 darab fán. Fánként 10 darab 3 éves termőgallyat választottunk ki, melyeken megszámoltuk és feljegyeztük a bokrétás termőnyársak, termőnyársak, a középhosszú és hosszú termővesszők számát. A megfigyelt meggyfák a következő tulajdonságok alapján különítettük el a termőrészeket. Bokrétás termőnyárs: (1. ábra) 2-3 cm hosszúságú, rövid szártagú hajtásképlet, amely oldalán sok virágrügy található és a végükön egy hajtásrügy van, fontos és jellegzetes termőrész. Termőnyárs: maximum 20 cm hosszú, oldalán virágrügyek, csúcsán mindig hajtásrügy található (1. ábra). Középhosszú termővessző: 20-40 cm hosszú, kb ceruzavastagságú, a csúcsrügy mindig hajtásrügy, a virágrügyek oldalrügyek. Hosszú termővessző: 40 cm-nél hosszabb, kb ceruzavastagságú, a csúcsrügy mindig hajtásrügy, a virágrügyek oldalrügyek (Czáka-Valló, 2024).

1. ábra. Meggy termőnyárs és bokrétás termőnyárs (Baktalórántháza, 2022)

Eredmények és értékelésük

Kísérletünkben elsődlegesen azt vizsgáltuk, hogy a meggyfák elvégzett augusztusi zöldmetszés hogyan befolyásolja a termőrészek mennyiségét és arányát. Felméréseink alapján a Kántorjánosi 3 meggyfajtára a rövid termőrész képzés mellett jellemző a középhosszú termővesszők nagy arányú megjelenése (kontroll fák mérési eredményei szerint 23%) és nem elhanyagolható a hosszú termővesszők aránya sem (adataink szerint kontroll állományban 17%). Megjegyzendő, hogy a vizsgált fajták közül a Kántorjánosi 3 nevelte a legtöbb középhosszú és hosszú termőrészt. A kontroll növényeknél 60% a rövid termőrészek előfordulási aránya, a kezelt fákénál 72%. A különbség a termőnyársak megnövekedett arányának köszönhető, a bokrétás termőnyársak aránya lényegében nem változott. A zöldmetszés hatására a középhosszú és hosszú termőrészek gyakorisága csökkent. A középhosszú termővesszők kontrollnál tapasztalt 23%-os megjelenése 18%-ra esett vissza, a hosszú termővesszők esetében az értékek 18%-ról 10%-ra

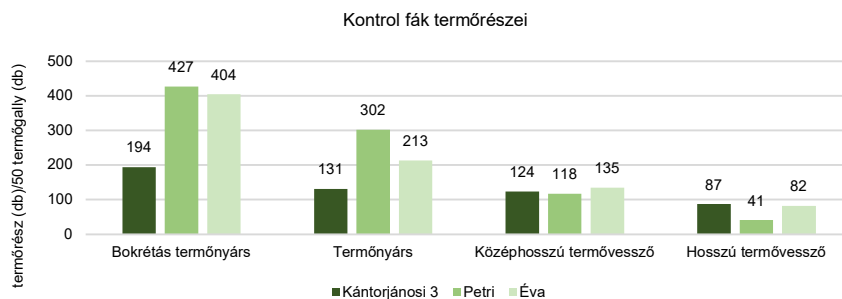
változtak (1. táblázat). A 2. és 3. ábrán jól megfigyelhető, hogy a zöldmetszés hatására a rövid termőrészek mennyisége jelentős mértékben növekszik. 50 termőgallyra számszerűsítve az értékeket, 80 darab bokrétás termőnyárral és 131 darab termőnyárral neveltek több termőrészt a zöldmetszett fák, mint a kontrol egyedek. A középhosszú és a hosszú termővesszők esetében elhanyagolható a változás, de mindenképpen csökkenés figyelhető meg. Összességében 37%-kal több termőrésszel fejlődött az augusztusban metszett fák a kontrollhoz képest.

A Petri fajtánál kifejezetten a rövid termőrésszel képzés jellemző, mely leginkább a bokrétás termőnyársak nagy arányú előfordulásában mutatkozik meg. A vizsgált fajták közül a Petri nevelte a legtöbb rövid termőrészt. Ez elmondható a kontrol és a zöldmetszésben részesített fák esetében is. A kezelés hatására a növények 24%-kal kevesebb termőrészt neveltek, mely csökkenés leginkább a rövid termőrészek számában mutatkozott meg. A zöldmetszés eredményeként jelentősen csökkent mind a bokrétás termőnyársak, mind a termőnyársak mennyisége. Előbbi esetben 30%-kal, utóbbinál 25%-kal mértünk kevesebb rövid termőrészt a zölden metszett fák, mint a metszetlen kontrolokon. Számszerűsítve, 50 termőgallyra vetítve az adatokat ez 129 darabbal kevesebb bokrétás termőnyársat és 75 darabbal kevesebb termőnyársat jelent. A középhosszú és a hosszú termőrészek mennyiségét és arányát a kezelés alapvetően nem befolyásolta (1. táblázat, 2. és 3. ábra).

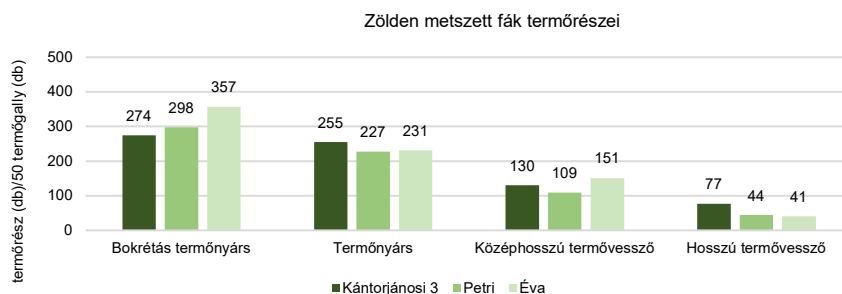
Az Éva fajtára a kontrol és a metszett állományban is a rövid termőrésszel képzés jellemző, termőréseinek 46-48%-a bokrétás termőnyárs, 26-30%-a termőnyárs. Legkevesebb a hosszú termővesszők aránya (5-10%). Kísérleti beállításunkban az Éva meggyfajtánál legnagyobb változás a hosszú termővesszők számában mutatkozott meg, a kezelés hatására 50%-kal csökkent ezen termőrészek mennyisége. Nem számottevő mértékben, de csökkent a bokrétás termőnyársak mennyisége is, 12%-kal. A kezelés következményeként a termőnyársak és a középhosszú termővesszők elhanyagolható mértékű növekedése figyelhető meg. Összességében 6%-kal csökkent a termőrészek mennyisége az augusztusban megmetszett egyedeknél a kontrollhoz képest (1. táblázat, 2. és 3. ábra).

3. táblázat. Vizsgált meggyfajták termőrésszel képzési jellemzői (Baktalórántháza, 2022)

termőrészek megoszlási aránya (%)	Vizsgált meggyfajták					
	Kántorjánosi 3		Petri		Éva	
	kontrol	zöldmetszett	kontrol	zöldmetszett	kontrol	zöldmetszett
bokrétás termőnyárs	36	37	48	44	48	46
termőnyárs	24	35	34	33	26	30
középhosszú termővessző	23	18	13	16	16	19
hosszú termővessző	17	10	5	7	10	5

2. ábra. Kántorjánosi 3, Petri és az Éva meggyfajták termőrésszel képzése kontrol állományban (Baktalórántháza, 2022)

3. ábra. Kántorjánosi 3, Petri és az Éva meggyfajták termőrészképzése zöldmetszett állományban (Baktalórántháza, 2022)

Következtetések

A Petri és az Éva meggyfajtákra a rövid termőrész képzés jellemző, a Kántorjánosi 3 fajtánál a rövid termőrészek mellett nagy arányban fordul elő középhosszú és hosszú termőrész is. Kísérleti beállításunk alapján megállapítható, hogy a Kántorjánosi 3 meggyfajtán elvégzett zöldmetszés kedvező hatást gyakorolt a termőnyársak és a bokrétás termőnyársak kialakulására, a kezelés a hosszú és a középhosszú termőrészek mennyiségét csökkentette. A kezelés ennél a fajtánál 37%-os termőrész mennyiség többletet eredményezett. Egyértelműen megállapítható, hogy a zöldmetszés hatására a Petri meggyfajta kevesebb rövid termőrést fejlesztett, a középhosszú és hosszú termőrészek mennyisége viszont jelentősen nem változott. A termőrészek mennyisége csökkent, de a termőrészek minőségbeli megoszlása lényegesen nem módosult. Összességében a fajta esetében negatív hatást váltott ki a kezelés. Megállapítható, hogy kísérletünkben az Éva meggyfajta esetében tapasztaltuk a zöldmetszés legkisebb mértékű hatását a fák termőrész képzésére. A kezelés hatására termőrész csökkenés következett be, de mértéke elhanyagolható. Eredményeink alapján az a következtetés vonható le, hogy az augusztusi zöldmetszést a középhosszú és a hosszú termőrész képzésű fajták esetében érdemes elvégezni, esetünkben a Kántorjánosi 3 fajtánál, mert itt tapasztaltuk leginkább a rövid, a koronát nem sűrítő, ugyanakkor nagy mennyiségű termést fejlesztő termőrészek (bokrétás termőnyársak és termőnyársak) kialakulását.

Összefoglalás

A gyümölcstermő növények termőegyensúlyának fenntartása a fajok és fajták növekedési és termésképzési sajátosságaihoz igazodó, szakszerűen elvégzett fás- és zöldmetszéssel valósítható meg. 2022-ben Baktalórántházán (Magyarországon) beállított kísérletünkben három meggyfajta (Éva, Kántorjánosi 3, Petri) termésképzési tulajdonságait vizsgáltuk, illetve a betakarítás utáni zöldmetszés hatását értékeltük a fajták termőrész (rövid, középhosszú és hosszú termőrészek) képzésére. A vizsgált fajták közül a Kántorjánosi 3-nál a középhosszú és hosszú termőrész előfordulás jellemző, kisebb arányban jelennek meg a rövid termőrészek. A zöldmetszés hatására a középhosszú és hosszú termőrészek aránya csökkent, a rövid termőrészek (termőnyárs) aránya nőtt. A Kántorjánosi 3 fajtára a termőrészek összátszámát tekintve is jó hatást gyakorolt a zöldmetszés (37 %-kal több termőrész). A Petri és az Éva fajtánál a rövid termőrészek dominálnak. A Petri esetében a zöldmetszés következtében minden vizsgált termőrész mennyisége csökkent. Ennél a meggyfajtánál összeségében 24%-kal kevesebb termőrést tapasztaltunk a zöldmetszésben részesített egyedeken. Az Éva meggyfajtánál a zöldmetszés hatására felére csökkent - az amúgy is kis számban előforduló - hosszú termőrészek száma, összesítve pedig 6%-kal csökkent a termőrészek mennyisége. Eredményeink alapján a

középhosszú és hosszú termőrészeket fejlesztő meggyfajták esetében javasolt elvégezni a szüret utáni zöldmetszést, mert az jó hatást gyakorol a rövid, koronát nem sűrítő termőrészek kialakulására és csökkenti az ostorosodást okozó középhosszú és hosszú termőrészek megjelenését.

Kulcsszavak: meggy (*Prunus cerasus* L.), fajta, zöldmetszés, termőrész

Irodalom

- Brunner, T.: 1991. A cseresznye és a meggy metszése, koronaalakítása. Mezőgazdasági Kiadó Kft. Budapest, pp. 63.
- Czáka, S. – Valló, L.: 2024. A metszés ábécéje. INFORM Kiadó. Budapest
- G. Tóth, M.: 2001. Csonthéjasok. Meggy. [In: G. Tóth, M. (szerk.). Gyümölcsészet] Mezőgazda Kiadó. Budapest. pp. 268-289.
- Gerhard, T.: 1996. Gyümölcsfák metszése. Ciceró Könyvtudó Kft
- Gonda, I.: 2008. A meggy művelési rendszere, koronaformái és a fák metszése. [In: Nyéki, J. et al. (szerk.). Meggyültetvények létesítése és termesztéstechnológiája.] Debreceni Egyetem AMTC KFI. pp. 29-33.
- Gonda, I.: 2010. Csonthéjas gyümölcsfák metszése. DE AMTC Kutatási és Fejlesztési Intézet. Debrecen. p. 242.
- Gonda, I.: 2016. Metszési eljárások. [In: Nyéki, J. – Szabó, T. – Soltész, M. (szerk.). Meggy.] ÉKASZ Szakmaközi Szervezet és Terméktanács. MKSZ Nonprofit Kft. Újfehértó. NAIK GYKI Újfehértói Kutató Állomása. Nyíregyháza. pp. 171-191.
- Gonda, I. – Vaszily, B.: 2014. A gyümölcsstermesztés fitotechnikai műveletei. Debreceni Egyetem. Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar. Kertészettudományi Intézet
- Mohácsy, M. – Maliga, P. – Gyúró, F.: 1968. A gyümölcsfák metszésének kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. pp. 216-220.
- Pór, J. – Fabula, Z.: 1982. Cseresznye és meggy. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest
- Sipos, B.: 2009. Gyümölcsstermesztési alapismeretek. Mezőgazda Kiadó. Bugapest. 138 p.
- Soltész, M.: 2004. Meggy. [In: Papp, J. (szerk.). A gyümölcsök termesztése 2.] Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. pp. 296-321.
- T., Szabó – J., Nyéki – M., Soltész – P., Hilsendegen: 2008. Sortenwahl in Ungarn und Deutschland. [In: J., Nyéki – M., Soltész – T., Szabó – P., Hilsendegen – G., Hensel (szerk.). Sauerkirschenanbau.] Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
- Szabó, T.: 2014. Északkelet-magyarországi meggytájfajtáink. [In: Soltész, M. (szerk.). Magyar gyümölcsfajták.] Mezőgazda Kiadó. Budapest

THE EFFECT OF SUMMER PRUNING ON THE FORMATION OF THE FRUITING BRANCH OF SOUR CHERRY VARIETIES

Katalin Irinyiné Oláh, Judit Csabai, Edit Kosztyuné Krajnyák, Béla Szabó, Dávid Kovács

University of Nyíregyháza, Institute of Engineering and Agricultural Sciences,
H-4400 Nyíregyháza, Sóstói Str. 31/b.
olah.katalin@nye.hu

Summary

Maintaining the fruit balance of fruit-bearing plants can be achieved by professionally performed tree and green pruning that is adapted to the growth and fruit formation characteristics of the species and varieties. In our experiment set up in Baktalórántháza (Hungary) in 2022, we examined the fruit formation properties of three sour cherry tree varieties (Éva, Kántorjánosi 3, Petri), and we evaluated the effect of post-harvest green pruning on the formation of the fruiting parts (short, medium-length and long fruiting parts) of the varieties. Among the varieties examined, the occurrence of medium-length and long fruiting parts is typical for Kántorjánosi 3, with a smaller proportion of short fruiting parts. As a result of green pruning, the proportion of medium-length and long fruiting parts decreased, and the proportion of short fruiting parts (fruiting skewers) increased. Green pruning also had a positive effect on the total number of fruiting parts of the Kántorjánosi 3 variety (37% more fruiting parts). Short fruiting parts dominate in the Petri and Éva varieties. In the case of Petri, green pruning reduced the amount of all fruiting parts examined. In this sour cherry variety, we experienced a total of 24% fewer fruiting parts on the individuals that underwent green pruning. In the case of the Éva sour cherry variety, green pruning halved the number of long fruiting parts - which were already small in number - and reduced the total amount of fruiting parts by 6%. Based on our results, post-harvest green pruning is recommended for sour cherry varieties that develop medium-length and long fruiting parts, because it has a positive effect on the formation of short fruiting parts that do not thicken the crown and reduces the appearance of medium-length and long fruiting parts that cause whipping.

Keywords

sour cherry (*Prunus cerasus* L.), variety, summer pruning, fruiting branch